

Министерство на земеделието

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 48/2021)

София, 15 декември 2021 г.

Съдържание

1.	Проведени основни селскостопански мероприятия към 09.12.2021 г.	3
1.1	Реколта от царевица за зърно	3
1.2	Площи и производство на зеленчуци	3
1.3	Площи и производство от трайни насаждения	4
2.	Есенна кампания.....	4
3.	Външна търговия с основни земеделски култури.....	4
3.1	Износ на зърнени и маслодайни култури	4
3.2	Внос на зърнени и маслодайни култури	6
3.3	Внос и износ на плодове и зеленчуци.....	6
4.	Цени	8
4.1	Зърнени и маслодайни култури	8
4.2	Плодове и зеленчуци	9

Забележка: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“, Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК), общински служби по земеделие и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Проведени основни селскостопански мероприятия към 09.12.2021 г.

1.1 Реколта от царевица за зърно

По оперативни данни, към 9 декември 2021 г. продукцията от царевица за зърно възлиза на 3 292,1 хил. тона (при отчетени малко под 100% реколтирани площи), което е с 16,5% повече в сравнение с окончателните оперативни данни за 2020 г., вследствие на повишение на средния добив от декар. Част от площите с царевица за зърно няма да бъдат реколтирани за зърно, а за силаж, поради силно овлажняване.

(Производството на маслодаен слънчоглед е отчетено в Бюлетин № 46/2021).

Реколта от царевица за зърно към 09.12.2021 г.

	09.12.2021					Изменение на годишна база, %*			
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	% реколтирани площи	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
царевица за зърно	572 394	569 481	99,5%	3 292 101	578	0,0%	-0,5%	16,5%	17,0%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от Министерство на земеделието.

Забележка: Площи за реколтиране = Засети площи – Пропаднали площи

* Тъй като няма данни към същия период на 2020 г., сравнението е направено с окончателните данни за 2020 г., отчетени към 30.12.2021 г.

1.2 Площи и производство на зеленчуци

Прибирането на реколтата от картофи и зеле е към своя край. Добитите до момента количества са съответно с 1,5% и 12% по-малко на годишна база, като при картофите това се дължи на намаление на реколтираните площи, а при зелето – основно на по-ниската продуктивност от декар.

Площи и производство на зеленчуци към 09.12.2021 г.

	09.12.2021				Изменение на годишна база, %			
	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Засадени площи (дка)	Реколтирани площи (дка)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
картофи	10 605	10 488	191 702	1 828	-7,3%	-8,3%	-1,5%	7,4%
зеле	1 247	1 214	26 303	2 167	-8,2%	-3,4%	-12,0%	-8,8%
домати в оранжерии	471*	465*	41 060	8 830	-16,9%	-10,6%	3,2%	15,4%
краставици в оранжерии	457*	454*	49 309	10 861	-1,9%	1,8%	9,2%	7,3%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от Министерство на земеделието.

* Данните са за разгънати площи.

Общо за периода от началото на 2021 г. досега, производството на домати и краставици в оранжерии бележи ръст респективно от 3,2% и 9,2% спрямо година по-рано.

1.3 Площи и производство от трайни насаждения

Според последните оперативни данни, производството на ябълки и орехи е съответно с 10,6% и 19% над отчетеното по същото време на миналата година. Основен принос за това имат получените по-високи средни добиви, като при орехите е налице и малко по-голям размер реколтирани площи.

Площи и производство от трайни насаждения към 09.12.2021 г.

	09.12.2021				Изменение на годишна база, %		
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
ябълки	4 596	4 596	54 802	1 192	-0,9%	10,6%	11,5%
орехи	8 895	8 858	10 805	122	3,7%	19,0%	15,1%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от Министерство на земеделието.

Забележка: Данните за площи за реколтиране с орехи от предходния бюлетин са ревизирани.

2. Есенна кампания

Към 9 декември 2021 г. засетите площи с пшеница за реколта `2022 са с 1,1% повече на годишна база, а при маслодайната рапица увеличението достига 9,5%. На този етап сеитбата на ечемик, ръж и тритикале изостава в рамките на 1,5% - 8,4% спрямо година по-рано.

Засети площи с есенници към 09.12.2021 г. (ха)

Култура	10.12.2020	09.12.2021	Изменение
пшеница	1 116 970	1 129 384	1,1%
ечемик	115 187	110 599	-4,0%
маслодайна рапица	123 580	135 376	9,5%
ръж	6 477	6 378	-1,5%
тритикале	13 971	12 804	-8,4%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от Министерство на земеделието.

3. Външна търговия с основни земеделски култури

3.1 Износ на зърнени и маслодайни култури

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

Независимо от наблюдавания застой за поредна седмица, общият експорт на пшеница

и ечемик през Пристанище Варна¹ от началото на юли до 12 декември 2021 г. бележи ръст от над 70% спрямо миналогодишния. Все още през порта не са преминавали товари с рапица от реколта `2021.

Износ на пшеница, ечемик и рапица от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	05.07.2020 – 12.12.2020	05.07.2021 – 12.12.2021	Изменение на годишна база
пшеница	489 664	851 730	73,9%
ечемик	45 419	78 332	72,4%
рапица	0	0	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

На този етап няма данни за износ на пшеница, ечемик и рапица от реколта `2021 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

По предварителни данни на НСИ (обхващащи цялата търговия със зърнени и маслодайни култури - по морски, речен и сухоземен път), през периода юли – септември 2021 г. извън страната са реализирани 2 579,1 хил. тона пшеница, 199,5 хил. тона ечемик и 157,7 хил. тона рапица. Изнесените количества пшеница и ечемик са значително повече в сравнение със същия период на миналия сезон – респективно над два пъти и с близо 73%, докато експортът на рапица се свива с 1,1%.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

При липса на отчетено количество както за последната седмица, така и за съответния период на миналия сезон, увеличението на общия експорт на царевица през Пристанище Варна от началото на настоящата пазарна година до момента на годишна база се запазва на ниво от 26,6%. Засега през порта не е реализиран експорт на слънчоглед от новата реколта.

Износ на царевица и слънчоглед от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	30.08.2020 – 12.12.2020	30.08.2021 – 12.12.2021	Изменение на годишна база
царевица	300 857	380 860	26,6%
слънчоглед	16 865	0	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

До момента не е осъществен износ на царевица и слънчоглед – реколта `2021 от „Пристанище Бургас“ ЕАД.

Данните на НСИ за първия месец на пазарната 2021/22 година (септември 2021 г.)

¹ През последните няколко години Пристанище Варна формира около 50% от общия експорт на пшеница и царевица и около 30% от този на ечемик, слънчоглед и рапица.

сочат известно изоставане на износа на царевица и слънчоглед спрямо година по-рано – съответно с 15,1%, до 234,4 хил. тона и с 3,7%, до 52,5 хил. тона.

3.2 Внос на зърнени и маслодайни култури

От началото на съответните пазарни години (м. юли 2021 г. за есенните и м. септември 2021 г. за пролетните култури) до 12 декември 2021 г. е регистриран минимален внос на царевица през Пристанище Варна - 3,9 хил. тона. Все още няма данни за импорт на пшеница, ечемик, рапица и слънчоглед през наблюдаваните пристанищни терминали във Варна и Бургас.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

По предварителни данни на НСИ, през периода м. юли – м. септември 2021 г. в страната са внесени 39,2 хил. тона пшеница и 47,5 хил. тона рапица, като и при двете култури е налице увеличение с над два пъти на годишна база. Макар и с 45% повече спрямо аналогичния период на миналия сезон, доставките на ечемик от чужбина остават ограничени – 628 тона.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

Вносът на слънчоглед през м. септември 2021 г. е в размер на 111,7 хил. тона - с 18,4% под миналогодишния. Импортът на царевица спада до минималните 277 тона, при отчетени 625 тона за същия месец на 2020 г.

3.3 Внос и износ на плодове и зеленчуци

По предварителни данни на НСИ, през периода януари – септември 2021 г. в страната са внесени 228,7 хил. тона пресни зеленчуци и 263,7 хил. тона пресни плодове, което е съответно с 10,2% и 7% повече спрямо същия период на 2020 г.

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци през периода януари – септември 2021 г., сравнено със същия период на 2020 г., тона

Поток	Продукти	януари - септември 2020	януари - септември 2021	Изменение на годишна база
Внос	пресни зеленчуци	207 531	228 739	10,2%
	пресни плодове	246 310	263 673	7,0%
Износ	пресни зеленчуци	32 082	43 651	36,1%
	пресни плодове	31 276	32 442	3,7%

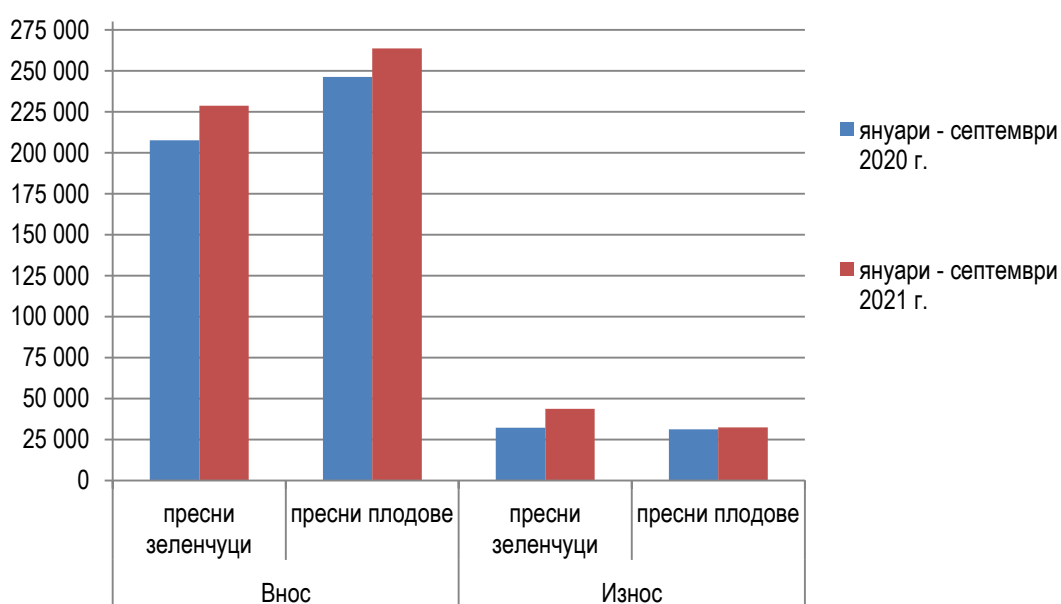
Източник: данни на НСИ (предварителни данни за 2021 г.), обработени от Министерство на земеделието.

Бележка: „пресни зеленчуци“ включва търговията по тарифни кодове от 07010000 до 07099990, а „пресни плодове“ – търговията по тарифни кодове от 08010000 до 08109075.

Увеличението на общия внос на пресни зеленчуци се дължи основно на по-големите доставки на домати (с 11,2 хил. тона или 16,6%), краставици (с 6,9 хил. тона или 36,2%), пиперки (с 3,6 хил. тона или 15,8%) и лукови зеленчуци (с 2,1 хил. тона или 10,3%). Съществено нараства и импортът на зеле, патладжани, гъби, марули и тикви – с между 5,1% и 25,4%. От друга страна, вносът на картофи спада с 15,2% (5,3 хил. тона), а този на моркови и репи – с 14,3% (1,9 хил. тона).

Близо половината от целия внос на пресни плодове за деветте месеца на 2021 г. се формира от цитрусови плодове и банани - общо 129,4 хил. тона, със 7,3% повече на годишна база. Сред останалите по-значими плодове, доставките на дини, пъпеши, грозде, череша, круши, ягоди и черупкови плодове се повишават в границите от 6,8% до 50,4%, докато тези на ябълки, праскови, кайсии и сливи намаляват с между 7,5% и 64,6%.

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци, тона

По предварителни данни, през периода януари - септември 2021 г. износът на пресни зеленчуци нараства с 36,1% на годишна база, до 43,7 хил. тона, а този на пресни плодове – с 3,7%, до 32,4 хил. тона.

Основен принос за увеличението на общия експорт на пресни зеленчуци има разширената реализация извън страната на домати – с 4,7 хил. тона (71,7%) и краставици – с 4,2 хил. тона (44,3%). Значително повече са и изнесените количества пиперки, картофи, зеле, гъби, патладжани, тикви и лукови зеленчуци – от 22% до над два пъти. От друга страна, експортът на бобови зеленчуци (основно грах) и сладка царевица се свива респективно с 33,8% и 39,8%.

Голяма част от регистрирания износ на пресни плодове за деветте месеца на 2021 г. представлява реекспорт на продукти, които не са произведени в България, в т. ч. основно цитрусови плодове. Сравнявайки с аналогичния период на 2020 г. се наблюдава увеличение

на изнесените количества праскови, черупкови плодове, кайсии, ягоди, сливи и грозде в границите от 5,2% до 89,7% и същевременно свиване на експорта на дини, череши, вишни и ябълки с между 25% и 46,3%.

4. Цени

4.1 Зърнени и маслодайни култури

Към 8 декември 2021 г. средните изкупни цени на фуражна пшеница, ечемик, царевица и слънчоглед са в рамките на 0,2% - 0,5% над нивата от предходната седмица. Единствено хлебната пшеница се търгува на малко по-ниска цена – с 0,2%.

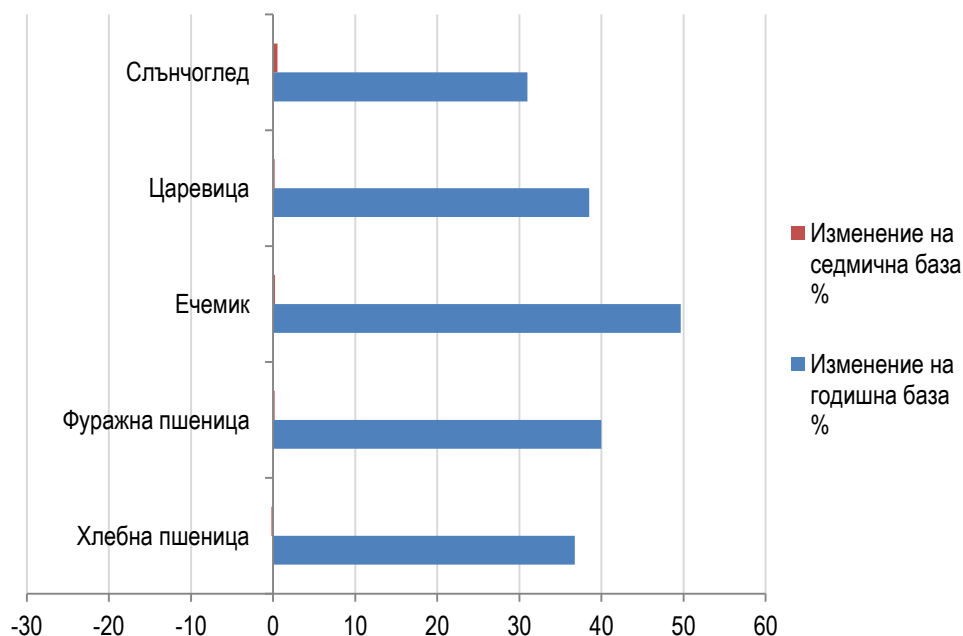
Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 08.12.2021 г., лв./тон без ДДС

	09.12.2020	01.12.2021	08.12.2021	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Хлебна пшеница	378	518	517	36,8	-0,2
Фуражна пшеница	360	503	504	40,0	0,2
Ечемик	294	439	440	49,7	0,2
Царевица	348	481	482	38,5	0,2
Слънчоглед	865	1 127	1 133	31,0	0,5
Рапица	*	*	*	-	-

Източник: данни на САПИ ЕООД (средноседмични цени), обработени от Министерство на земеделието.

* Няма данни

Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към 08.12.2021 г.

Поскъпването на наблюдаваните култури спрямо същия период на миналата година е в границите от 31% (слънчоглед) до 49,7% (ечемик).

4.2 Плодове и зеленчуци

При предлагането на едро на плодове и зеленчуци на тържищата се отчитат разнопосочни седмични ценови изменения. Към 10 декември 2021 г. средните цени на едро на вносните домати, пипера (зелен и червен) и оранжерийните краставици нарастват от 1,5% до 14,2% на седмична база, докато зелето, оранжерийните домати и ябълките поевтиняват в рамките на 2,9% - 3,6%. Без промяна остава цената на картофите.

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 10.12.2021 г., лв./кг

	11.12.2020	03.12.2021	10.12.2021	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	0,67	0,87	0,87	29,9	0,0
домати (оранжерийни)	2,05	2,04	1,97	-3,9	-3,4
домати (открити площи)	*	*	*	-	-
домати (внос)	1,85	2,02	2,05	10,8	1,5
краставици (оранжерийни)	2,52	3,15	3,34	32,5	6,0
краставици (внос)	1,42	*	*	-	-
пипер (зелен)	*	1,76	1,84	-	4,5
пипер (червен)	*	2,12	2,42	-	14,2
зеле	0,63	1,05	1,02	61,9	-2,9
дини	*	*	*	-	-
пъпеши	*	*	*	-	-
праскови	*	*	*	-	-
череша	*	*	*	-	-
ябълки	1,22	1,38	1,33	9,0	-3,6
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	*	*	*	-	-

Източник: данни на ДКСБТ, обработени от Министерство на земеделието.

* Няма данни

Към момента зелето се търгува с 61,9% по-скъпо, отколкото по същото време на миналата година. По-умерено увеличение е налице при средните цени на едро на ябълките, вносните домати, картофите и оранжерийните краставици – с между 9% и 32,5%. Единствено оранжерийните домати са поевтинели, с 3,9%.

Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци към 10.12.2021 г.

